

Samenvatting

onderzoek naar een eigentijdse
en relevante manier van missionaire
toerusting van bij IFES-Nederland
aangesloten studenten

Adrian Boogaard
Christelijke Hogeschool Ede

Opdrachtgever:	IFES-Nederland
Naam begeleider:	Cees Griffioen
Afstudeercoach:	Age Romkens
Opleiding:	Digitale Opleiding Theologie
Afstuderen:	oktober 2012

Inleiding

In de afgelopen periode heb ik met veel plezier gewerkt aan een afstudeeronderzoek naar een eigentijdse en relevante manier van missionaire toerusting van bij IFES-Nederland aangesloten studenten. In deze samenvatting geef ik een overzicht van mijn belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Deze samenvatting is bedoeld voor de studentenwerkers en trainees die bij IFES-Nederland werkzaam zijn.

Een integrale missionaire visie

In het Meerjarenbeleidsplan 2009-2013 is te lezen dat één van de kernwaarden van IFES-Nederland bestaat uit het nastreven van een integrale missionaire visie. Eén van de belangrijkste conclusies van mijn afstudeeronderzoek is dat er in de praktijk van het toerusten geen sprake is van een integrale missionaire benadering. De toerusting binnen IFES-Nederland beperkt zich overwegend tot het getuigen, waarbij getuigen in de praktijk van het toerusten overwegend op wordt gevat als het voeren van evangelisatorische gesprekken.

Een integrale missionaire benadering getuigt er echter van dat ‘evangelisatie’, ‘sociale betrokkenheid’ en ‘zorg voor de aarde’ niet gezien worden als aparte en van elkaar gescheiden werkvelden. Sterker nog, het betekent dat sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde gezien worden als even getuigend als evangelisatie en niet gezien worden als ‘secondary evangelism’ of ‘pre-evangelisatie’. Omdat de neiging groot is om dit wel zo te zien moet er veel inspanning worden geleverd om te voorkomen dat er een onbijbelse kloof gecreëerd wordt tussen deze werkvelden. Doordat de toerusting binnen IFES-Nederland zich vrijwel uitsluitend richt op het voeren van evangelisatorische gesprekken krijgen studenten een eendimensionaal beeld van mission.

Deze eenzijdige benadering is in de eerste plaats het resultaat van een vrijwel exclusieve fundatie van mission in het einde van Jezus leven. In de tweede plaats is dit het resultaat van studentenwerkers die een duidelijke gave voor evangelisatie hebben. Deze combinatie leidt er toe dat ‘de Grote Opdracht’ in Mattheus 28 met name gelezen wordt als een opdracht tot verkondiging van geestelijk herstel door Jezus Christus. In het onderzoek laat ik echter zien dat deze tekst veel eerder een oproep is om een concrete keuze te maken om Jezus te volgen en te gehoorzamen aan Gods wil. En waar kunnen we vinden wat Gods wil is? In de eerste plaats in het Nieuwe Testament, waar we teksten vinden als ‘het grote gebod’ en ‘de Bergrede’ waar we lezen dat het gaat om het liefhebben van onze vijanden, het vergeven van schulden, het delen van onze bezittingen met de armen, het vertrouwen van God in al onze levensbehoeften, de prioriteit leggen bij het Koninkrijk van God, etc. Maar daarnaast is er ook veel over Gods wil te ontdekken in het Oude Testament. Het is daarom van belang om de hele bijbel te betrekken bij het vormen van een integrale missionaire visie. Bij een dergelijke benadering is de fundamentele vraag niet of we betrokken zijn bij mission, maar of onze dagelijkse betrokkenheid op de gehele schepping (de studie die we doen, waar we besloten hebben om te wonen, waar we onze boodschappen doen, waar we ons geld mee verdienen en aan spenderen, etc.) meehelpt aan het verwezenlijken van Gods doel met deze wereld of daarmee juist in strijd is.

Aanstekelijk Christen Zijn

De belangrijkste tool in het toerusten van studenten is de cursus Aanstekelijk Christen Zijn. Door het volgen van de cursus leren de deelnemers hoe ze op verschillende manieren een getuige kunnen zijn, hoe ze contact kunnen maken met niet-christenen en hoe je kunt verwoorden wat je gelooft. Hoewel deze cursus al bijna twintig jaar oud is zijn de basisprincipes en thema’s die in de cursus aan de orde komen niet ‘ouderwets’ en zeker nog relevant voor de huidige generatie studenten.

In mijn onderzoek noem ik op basis van een literatuurstudie de drie kenmerken voor een eigentijdse manier van toerusten. In de eerste plaats moet in worden gestoken bij het individu (de deelnemer). Wat heeft hij/zij aan het volgen van de cursus? In de cursus Aanstekelijk Christen Zijn wordt hier vorm aan gegeven door de deelnemers te laten ontdekken wat hun gaven en talenten zijn. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de belevingswereld en interactie. In de cursus is veel tijd ingeruimd om met elkaar in gesprek te gaan en door middel van een bijgeleverde DVD krijgen studenten praktijkvoorbeelden te zien. In de derde plaats moet er aandacht zijn voor verscheidenheid, waarmee ik bedoel dat men er niet vanuit moet gaan dat iedereen hetzelfde is. De cursus begint met het vaststellen dat niet iedereen een evangelist hoeft te zijn om een getuige te

zijn. Daarna worden diverse manieren besproken waarop je een getuige kan zijn. Hierdoor laat men zien dat men aandacht heeft voor verscheidenheid en kunnen de deelnemers op zoek naar hun eigen voorkeur.

Als ik de cursus beoordeel in het kader van de visie op een integrale missionaire visie uit te dragen ben ik minder positief over de cursus. Hoewel de deelnemers wordt geleerd dat ze niet allemaal een evangelist hoeven te zijn, wordt de cursus voor meer dan de helft ingevuld met het leren om niet-gelovigen uit te leggen wat en waarom je gelooft. Bewust of onbewust krijgen studenten hier als basis mee dat je uiteindelijk alleen een getuige bent als je evangelisatorische gesprekken met mensen voert. Er is geen aandacht voor de wijze waarop je betrokken kan zijn in mission door sociale betrokkenheid of door de zorg voor de aarde.

Een sterke en doorslaggevende reden om de cursus te vervangen is het gegeven dat Willow Creek is gestopt met de productie van nieuwe handboeken. Omdat het materiaal niet meer wordt geleverd lijkt het verstandig om op zoek te gaan naar nieuw materiaal.

Bestaand toerustingsmateriaal

In mijn zoektocht naar een vervanger voor de cursus Aanstekelijk Christen Zijn heb ik diverse bestaande cursussen beoordeeld. Hierbij heb ik mijn scope beperkt tot materiaal dat:

- Niet ouder is dan tien jaar (criterium eigentijds)
- Geschreven voor jongeren (criterium doelgroep IFES-Nederland)
- Nog in productie (criterium bruikbaarheid)

Uiteindelijk heb ik de volgende toerustingsvormen beoordeeld: The Art of Connecting, ROOTZ, Strooizout, Micha Young en de Irritante Bijbelschool. Mijn conclusie is dat The Art of Connecting en Strooizout goede vervangers zouden kunnen zijn voor de cursus Aanstekelijk Christen Zijn. Weliswaar zijn beide cursussen bij vlagen wat 'jeugdig' geschreven, maar beide cursussen leren studenten op hun eigen manier een getuige van Jezus te zijn. Beide cursussen voldoen hierbij aan de kenmerken op de toetsingscriteria van eigentijdsheid en relevantie. Wat ik echter in beide cursussen mis is het uitdragen van een integrale missionaire visie. Net als bij de cursus Aanstekelijk Christen Zijn krijgen de studenten hierdoor een eendimensionaal beeld van mission. De 'blinde vlek' van beide cursussen wordt wel belicht door Micha Young. Dit is een cursus van vier avonden en een weekend met als motto: 'Goed en recht doen'. In de eerste vier bijeenkomsten worden de thema's Recht en onrecht, People, Planet en Profit belicht. Het weekend staat in het kader van een project voor een goed doel en het voorbereiden van een viering voor een (of de eigen) gemeente om zo het thema 'Gerechtigheid' en de geleerde lessen daarover met meer mensen te delen. Maar ook voor Micha Young geldt dat er geen integrale missionaire visie wordt uitgedragen. Binnen de cursus is geen aandacht voor evangelisatie en er wordt geen inspanning geleverd om de kloof tussen evangelisatie en de in de cursus aangeboorde thema's te dichten.

Daarnaast heb ik ook navraag gedaan bij IFES-World, kennen zij wellicht toerustingsmaterialen die wel getuigen van een integrale aanpak? Na onderzoek bleek dat er weliswaar een aantal studentenorganisaties zijn die goede 'tools' hebben om christelijke studenten te helpen met niet- of andersgelovigen in contact te komen rondom het evangelie, maar dat er geen sprake is van een doordacht toerustingsprogramma voor christenstudenten. Na wat speurwerk ben ik echter in contact gekomen met InterVarsity USA. Kern van hun werkwijze is dat zij vinden dat zowel christelijke als niet-christelijke studenten moeten zien en ervaren wat het evangelie van Jezus Christus praktisch inhoudt en wat de reikwijdte hiervan is. De strategie van InterVarsity is er daarom vooral op gericht om studenten (zowel christen als niet-christen) laagdrempelig en praktisch aan de slag te laten gaan met hen aansprekende acties op de universiteiten. Zij hebben gemerkt dat acties rondom het thema gerechtigheid hier uitermate geschikt voor zijn. Tijdens deze acties leren ze christen studenten om dit thema te benaderen 'by addressing injustices and suffering through the lens of Jesus Christ'. Hierbij wordt de inhoud en reikwijdte van het evangelie dus heel praktisch gemaakt vanuit een onderwerp dat zowel christenen als niet-christenen ervaren als urgent en relevant. Daarnaast worden christen studenten ook meegenomen op acties in achterbuurten. Tijdens het werken in deze omstandigheden wordt er met elkaar nagedacht over problemen in Amerika als de steeds groter wordende afstand tussen rijk en arm, discriminatie, uitbuiting, etc.

De werkwijze van InterVarsity vormt hiermee een mooi voorbeeld van de wijze waarop studenten in de praktijk kunnen worden toegerust. Binnen InterVarsity is er echter geen toerustingsmateriaal voor handen waarmee studenten die een terughoudende houding hebben ten aanzien van mission uitgedaagd worden om hierover na te denken. In de Nederlandse context werken we met veel verschillende studenten uit diverse bloedgroepen. Ik zie het als de taak van IFES-Nederland om ook studenten die vinden dat ze niets met mission van doen hebben uit te dagen om hun standpunt te heroverwegen. Hiervoor is een goed gebalanceerd en breed opgezet toerustingsprogramma van groot belang. Uit mijn onderzoek blijkt dat er geen ‘kant-en-klare’ programma’s zijn die tegemoet komen aan deze behoefte van IFES-Nederland.

Aangesloten studenten

Om te onderzoeken hoe de bij IFES-Nederland aangesloten studenten het huidige aanbod van toerusting waarderen en welke behoeften zij hebben heb ik een enquête gehouden onder alle bij IFES-Nederland aangesloten studenten.

Het blijkt dat 80% van de studenten (in naam) bekend is met Live-it!. De cursus Aanstekelijk Christen Zijn scoort minder goed dan verwacht mag worden van de belangrijkste tool in het toerusten van studenten. Slechts 46% van de studenten is (in naam) bekend met deze cursus. De studenten die deze cursus gevolgd hebben zijn overwegend zeer tevreden over de inhoud, de mogelijkheden tot interactie en de deskundigheid van de trainer. Over de lengte van de cursus (zes avonden) is men iets minder tevreden. Over de praktische toepasbaarheid is minder dan de helft tevreden.

Onderdelen die volgens de respondenten in elk geval aanwezig moeten zijn in toerustingsmateriaal zijn Bijbelstudie en gebed. Daarnaast wil men graag met elkaar in discussie en praktische ideeën en tips aangereikt krijgen. Bij een mogelijke cursus moet een cursusboek of hand-out aanwezig zijn, de aanwezigheid van een IFES studentwerker of trainee wordt niet als heel noodzakelijk gezien. De totale cursus heeft idealiter een lengte van vier avonden (40% heeft een voorkeur voor 2 tot 3 avonden en 46% een voorkeur voor 4 tot 6 avonden). De drie onderwerpen die men het liefst behandeld ziet zijn persoonlijk getuigen-zijn, getuigen-zijn op je werk en de relevantie van het evangelie.

Opvallend is dat binnen elke bloedgroep vrijwel alle studenten aangeven behoefte te hebben aan missionaire toerusting. Daarnaast is opvallend dat binnen geen van de bloedgroepen mensen zijn die vinden dat het niet nodig is om als student te leren getuigen. Dit komt niet helemaal overeen met wat studentenwerkers in de praktijk te horen krijgen. In gesprekken met besturen wordt nogal eens gezegd dat men geen behoefte heeft aan missionaire toerusting vanwege het studiekarakter van de vereniging. Verder blijken er geen significante verschillen te bestaan in behoefte tussen mannen en vrouwen en tussen studenten die een meer technische opleiding volgen en hen die een meer sociale opleiding volgen. Dit betekent dat het niet nodig is om voor deze doelgroepen apart materiaal te ontwikkelen.

Aanbevelingen

Op basis van het door mij uitgevoerde onderzoek heb ik vervolgens de volgende concrete aanbevelingen gedaan.

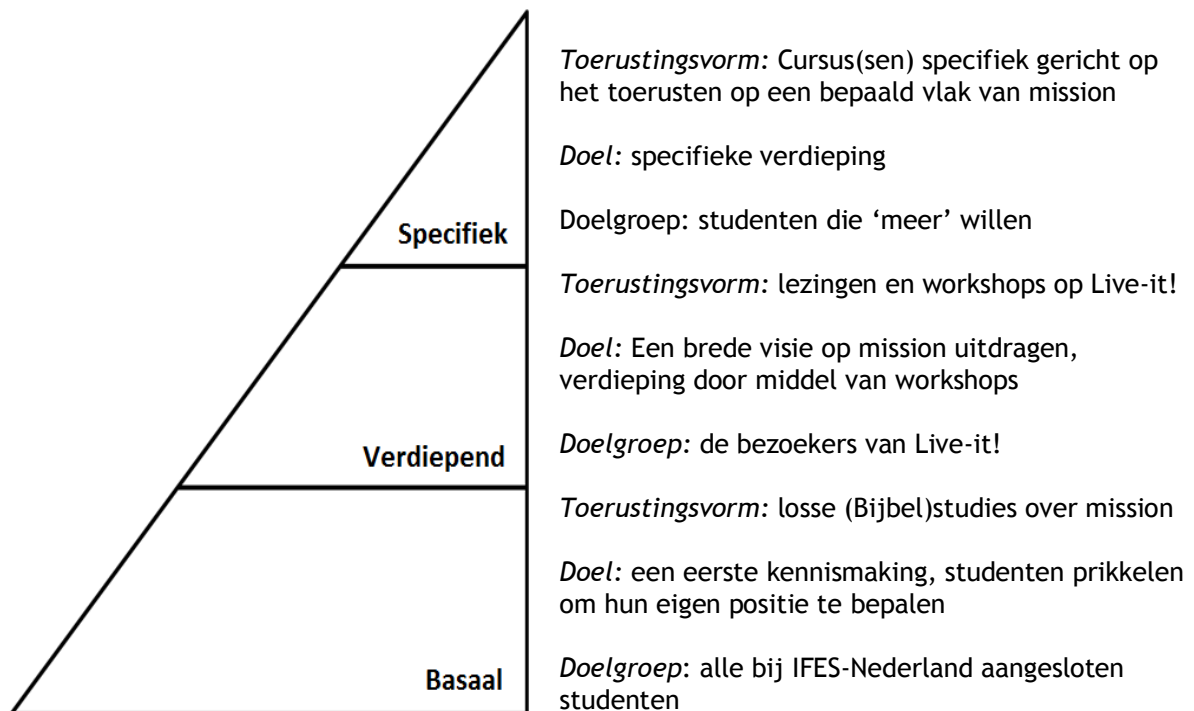
1) Een gezamenlijke visie

De studentenwerkers en trainees zijn degene die de integrale missionaire visie van IFES-Nederland ‘handen en voeten geven’. Het is daarom belangrijk dat er met elkaar telkens weer nagedacht wordt over de vraag wat hier exact mee wordt bedoeld. Het blijkt echter altijd weer een spannende zoektocht om de grenzen hiervan te definiëren. Ook levert de verhouding tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde de nodige gespreksstof op. Als dit regelmatig onderwerp van gesprek is zal er een steeds duidelijkere visie ontstaan en kunnen studentwerkers en trainees ook beter uitdragen wat eronder wordt verstaan.

2) Een goede opbouw

In principe zou elke bij IFES-Nederland aangesloten student aan het denken gezet moeten worden over zijn of haar rol in mission. Omdat IFES-Nederland in de meeste gevallen geen directe invloed heeft in de vereniging moet het aanbod zo laagdrempelig en basaal mogelijk beginnen. Naarmate

studenten meer direct betrokken raken bij IFES-Nederland (via conferenties en cursussen) kan er meer verdiepend en uiteindelijk ook meer specifiek worden toegerust.

Losse (Bijbel)studies

De basis wordt gevormd door losse (Bijbel)studies die de volle breedte van mission bestrijken. Het doel hiervan is om alle bij IFES-Nederland aangesloten studenten bewust te maken van hun missionaire taak en hen wezenlijke vragen te stellen ten aanzien van hun eigen geloof. In hoeverre zijn zij zelf een discipel van Jezus en volgen zij hem in elk aspect van hun leven/studie?

Ik kies hier voor losse studies omdat dit de meest laagdrempelige manier is om studentenverenigingen handvatten te bieden om hun leden na te laten denken over hun rol in mission. Het losse materiaal moet te downloaden zijn van de site van IFES-Nederland en moet door de verenigingen zelf nog aangepast kunnen worden. Hierdoor kan het materiaal bijvoorbeeld gemakkelijk op worden genomen in een 'kringbundel' o.i.d.

Lezingen en workshops op Live-it!

Live-it! is een conferentie met een duidelijk missionaire doelstelling. Toch komen hier ook veel studenten die geen specifieke belangstelling hebben voor mission. Live-it! zie ik daarom een brugfunctie vervullen tussen het (voor de eerste keer) kennis laten maken van een brede groep studenten met mission en het toerusten van een specifieke groep geïnteresseerden in een bepaald werkveld van mission.

Belangrijk is vooral dat op Live-it! een duidelijke integrale visie op mission wordt gecommuniceerd. Dit betekent in de eerste plaats dat in alles wat gebeurt voorkomen moet worden dat er bewust of onbewust een kloof gecreëerd wordt tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde. Daarnaast zal er in het aanbod van specifieke workshops meer aandacht gegeven moeten worden aan sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde. Mijn advies is om hiervoor samenwerking te zoeken met organisaties als Stichting Present en Micha-Nederland. Hierdoor kunnen met weinig (tot geen) extra inspanning forse stappen worden gezet in het in balans brengen van de integrale missionaire toerusting.

Cursus(sen)

De uiteindelijke specifieke toerusting vindt plaats door cursussen. Zoals aangegeven richt IFES-Nederland zich hierin momenteel exclusief op evangelisatie. Zolang er nog geen eigen cursus is

ontwikkeld (zie aanbeveling 3) is mijn aanbeveling op zoek te gaan naar een vervanger voor de cursus Aanstekelijk Christen Zijn en daarbij ook te zoeken naar verbreding van het aanbod.

Als vervanging van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn komen met name The Art of Connecting en Strooizout in aanmerking. Mijn aanbeveling is om met beide cursussen in de huidige vorm een proefsessie te doorlopen met studenten. Aan de hand van deze sessies kan vervolgens besloten worden welke cursus het beste scoort als vervanger van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn. Vervolgens kan samen met de betreffende uitgever gekeken worden of het mogelijk is een specifieke studentenuitgave van het materiaal te verzorgen.

Voor de verbreding zou het goed zijn om naast de vervanger van de cursus Aanstekelijk Christen Zijn nog een cursus te positioneren die meer ingaat op de thema's sociale betrokkenheid/zorg voor de aarde. De enige cursus die hiervoor in aanmerking komt is Micha Young.

Gezien de hoge werkdruk kan het lastig zijn om twee cursussen goed 'in de markt te zetten'. Het gevaar is groot dat een van de twee een stiefmoederlijke rol krijgt. Mijn aanbeveling is daarom om te kijken of het mogelijk is om de cursussen telkens aan te bieden in een cyclus van twee jaar. Uitgaande van een gemiddelde studietijd van vier jaar heeft elke student dan de gelegenheid om beide cursussen te volgen, draagt IFES-Nederland duidelijk uit dat zij een brede missionaire visie heeft en is er elke twee jaar sprake van een vernieuwingslag.

3) Een integrale missionaire cursus

Als laatste beveel ik aan om serieus te onderzoeken of er tijd en middelen beschikbaar gemaakt kunnen worden om een eigen cursus te ontwikkelen. Geen van de onderzochte cursussen draagt namelijk een integrale missionaire visie uit. Hierdoor is het toerustingsaanbod onvermijdelijk zeer specifiek. Een eigen cursus zou mooi versterkend kunnen zijn in het slaan van een brug tussen verdiepende en specifieke toerusting.

Mijn idee is om een modulaire cursus te ontwerpen. De basis van de cursus bestaat dan uit een algemeen verdiepend deel van drie 'sessies'. Hierin leren de deelnemers wat bedoeld wordt met integral mission en wat de verhouding is tussen evangelisatie, sociale betrokkenheid en de zorg voor de aarde. Daarnaast is het de bedoeling dat de groep tijdens deze eerste sessies bekijkt op welk vlak zij zichzelf verder willen verdiepen. Deze verdere verdieping bestaat dan uit minimaal twee en maximaal vier extra sessies. Deze verdiepende spits van de cursus hoeft IFES-Nederland niet perse zelf te ontwikkelen. Gedacht kan worden om een organisatie als Present bereid te vinden om een korte cursus te ontwerpen rondom sociale betrokkenheid, Evangelie & Moslims voor een cursus rondom moslimstudenten, Time to Turn rondom de zorg voor de aarde, etc. Een dergelijke spits kan er vrij eenvoudig uitzien. Zo kun je bij he thema 'sociale betrokkenheid' denken aan een avond met een gesprek over sociale betrokkenheid, vervolgens een praktische 'outreach' via een organisatie als Present en daarna een avond evaluatie.

Schematisch ziet de cursusopbouw er dan als volgt uit:

